

ZAŁOŻENIA

do ustawy o cyfryzacji nadawania sygnału telewizyjnego

1. Cel ustawy:

- stworzenie prawnych i faktycznych warunków przejścia z nadawania analogowego na cyfrowe w telewizji naziemnej, przy zapewnieniu w okresie przejściowym, ciągłości rozpowszechniania programów dotychczas rozpowszechnianych w sposób analogowy naziemny;
- zapewnienie powszechnej dostępności cyfrowego sygnału telewizyjnego dla gospodarstw domowych na terenie Rzeczypospolitej Polskiej nie odbierających programów rozpowszechnianych w sposób cyfrowy naziemny;
- określenie zasad przeprowadzenia kampanii informacyjnej o potrzebie zakupu urządzeń konsumenckich służących do odbioru cyfrowych transmisji telewizyjnych;
- doprecyzowanie, że nadawanie programów w sposób cyfrowy naziemny nie stanowi odrębnego pola eksploatacji od nadawania programów w sposób analogowy naziemny;
- zobowiązanie Rady Ministrów do zmiany, w terminie 3 miesięcy od dnia wyłączenia nadawania sygnału telewizyjnego w sposób analogowy drogą rozsiewczą naziemną, Krajowej Tablicy Przeznaczeń Częstotliwości. Zmiana ta polegać będzie na nowym ustaleniu zagospodarowania częstotliwości wykorzystywanych obecnie w służbie radiodifuzyjnej do rozpowszechniania lub rozprowadzania programów w sposób analogowy, drogą rozsiewczą naziemną;
- stworzenie warunków wykorzystania cyfryzacji nadawania telewizyjnego dla rozwoju wolności słowa, debaty publicznej, wypełniania zadań publicznych przez media elektroniczne oraz wolności dostępu i konkurencji na rynku medialnym.

2. Termin wyłączenia nadawania analogowego (switch off)

Ostateczny termin wyłączenia nadawania analogowego, zgodnie z Porozumieniem GE06 zawartym w Genewie w 2006 r. w czasie Regionalnej Konferencji Radiokomunikacyjnej ITU, to 17 czerwca 2015 r. Komisja Europejska rekomenduje początek 2012¹. Większość państw członkowskich UE dokona wyłączenia analogowego w 2012 r.

Ostateczny termin wyłączenia nadawania analogowego w Polsce: 31 lipca 2013 r.

¹ Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions *on accelerating the transition from analogue to digital broadcasting* - **COM(2005)204**,
oraz

Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: *EU spectrum policy priorities for the digital switchover in the context of the upcoming ITU Regional Radiocommunication Conference 2006 (RRC-06)* – **COM(2005)461**

3. Koncesje analogowe

Ustawa doprecyzuje zmianę obecnie obowiązujących koncesji w zakresie częstotliwości, sposobu ich wykorzystywania i współkorzystania w celu nadawania koncesjonowanych programów oraz prawo do rekoncesji tak zmienionych koncesji. Ustawa jednocześnie wskaże, że nie jest to prawo do określonej częstotliwości, lecz do uzyskania miejsca w jednym ogólnopolskim multipleksie cyfrowym.

Nowe koncesje, podobnie jak to jest uregulowane obecnie, nie będą łączyć w sobie koncesji programowej i rezerwacji zasobu częstotliwości. W drodze ustawy nastąpi cofnięcie przydziałów częstotliwości na potrzeby nadawania programów w sposób analogowy z jednoczesnym zapewnieniem podstaw do wprowadzania obecnie koncesjonowanych przez Przewodniczącego KRRiT programów telewizyjnych w drodze transmisji obowiązkowej do co najmniej jednego multipleksu naziemnego wraz z uregulowaniem zasad takiej transmisji obowiązkowej.

Wprowadzony zostanie przepis określający termin wyłączenia nadawania oraz wskazanie, że Prezes UKE dokona zmiany rezerwacji częstotliwości dla Telewizji Polskiej S. A., nadawców posiadających obecnie koncesje telewizyjne naziemne, uwzględniając konieczność zapewnienia ciągłości dostępu do przekazu w okresie przejściowym. Wprowadzony zostanie przepis dający Prezesowi UKE uprawnienie do dokonywania z urzędu zmiany rezerwacji częstotliwości przeznaczonych do rozpowszechniania lub rozprowadzania programów telewizyjnych w celu optymalizacji sieci telekomunikacyjnych wykorzystywanych do nadawania programów telewizyjnych w technice cyfrowej. Obecne ustawa Prawo telekomunikacyjne nie daje Prezesowi UKE takich wyraźnie sformułowanych kompetencji.

Rezerwacja częstotliwości w multipleksie nr 1 zostanie dokonana na rzecz Telewizji Polskiej S.A. i nadawców posiadających obecne koncesje analogowe, na zasadach współużytkowania.

Ponadto ustawa usankcjonuje brak możliwości dochodzenia roszczeń z tytułu wydania decyzji o zmianie rezerwacji częstotliwości. Jednocześnie zagwarantuje nadawcom programów telewizyjnych ilościową adekwatność programów nadawanych w formie analogowej i cyfrowej.

4. Operator multipleksu

Operator multipleksu nie zostanie wskazany w ustawie. Niezbędne jest jednak zdefiniowanie tego pojęcia w ustawie oraz określenie kryteriów i zasad wyboru tego podmiotu i jego obowiązków. Ponadto niezbędne jest określenie w ustawie zasad wynagradzania operatora pierwszego multipleksu.

Definicja pojęcia operatora multipleksu:

- operatorem multipleksu będzie podmiot odpowiedzialny za łączenie programów pochodzących od jednego lub więcej nadawców programów telewizyjnych oraz elementów dodatkowych, w tym udogodnień towarzyszących w rozumieniu ustawy - Prawo telekomunikacyjne, w zespolonym strumieniu danych cyfrowych oraz przekazywanie tego strumienia danych do modulacji i emisji w sieciach

telekomunikacyjnych operatorów sieci nadawczych (definicja tego pojęcia została zaproponowana w pkt 6 założeń);

- operator multipleksu, musi posiadać rezerwację częstotliwości. W przypadku multipleksu nr 1, na którym zostanie odwzorowana obecna oferta programowa telewizji naziemnej, rezerwacja częstotliwości będzie udzielona na współkorzystanie z częstotliwości;
- operator multipleksu może, ale nie musi mieć własną sieć nadawczą;
- operator multipleksu może, ale nie musi być nadawcą programu;
- operator będzie prowadził działalność zbliżoną do operatora sieci kablowej i analogicznie będzie regulowany, to znaczy wpisywany do rejestru przedsiębiorców telekomunikacyjnych, a programy rozpowszechniane lub rozprowadzane w multipleksie - do rejestru programów prowadzonego poprzez KRRiT na podstawie art. 44 ustawy o radiofonii i telewizji, który będzie w tym celu rozszerzony.

Docelowo koncesje Przewodniczącego KRRiT będą uprawniać beneficjenta do rozpowszechniania uporządkowanego zestawu treści czyli programu, niezależnie od technologii. Koncesji nie będą jednak wymagały programy rozpowszechniane wyłącznie w sieciach teleinformatycznych, co jest zgodne z celami regulacyjnymi wskazanymi w dyrektywie o audiowizualnych usługach medialnych.

Natomiast w przypadku rozprowadzania programów powstanie osobny rejestr programów dla celów kontrolnych oraz informacyjno – statystycznych. Będzie on wskazywał jakie programy tworzone przez danego nadawcę znajdują się na konkretnej platformie technologicznej.

Możliwe jest rozwiązanie, w którym taki rejestr będzie prowadzony przez Prezesa UKE, ze względu na konieczność kontroli nad zagadnieniami takimi jak uporządkowanie sygnału multipleksu, interfejs, czy udogodnienia towarzyszące;

- programy rozpowszechniane lub rozprowadzane w multipleksie będą wynikać z zobowiązań programowych operatora multipleksu podjętych dobrowolnie lub nałożonych na tego operatora w drodze zobowiązania w konkursie na rezerwację częstotliwości. Lista takich programów ustalana będzie przy uzgodnieniach dokumentacji konkursowej na częstotliwości dla stosownego multipleksu prowadzonych przez UKE i KRRiT, przy czym ustalenie takiej listy nie będzie obowiązkowe. Lista ta będzie mogła być ustalana na okres krótszy, niż okres rezerwacji częstotliwości. Aby zapewnić równą konkurencję platform należy zagwarantować, że wszystkie programy telewizyjne, które będą dostępne naziemnie będą też mogły być dostępne w sieciach kablowych i na platformach satelitarnych. Jednak umieszczanie takich programów nie powinno być obowiązkiem operatorów platform, z uwagi na fakt, że wielość nieodpłatnych programów naziemnych, jaka powstanie w wyniku zwielokrotnienia ilości programów nadawanych cyfrowo względem programów nadawanych analogowo, mogłaby w niektórych przypadkach wykluczyć jakąkolwiek swobodę wyboru operatorów kablowych. Dlatego obowiązek ten powinien być jednostronny i mieć charakter obowiązku *must offer*, polegającego na tym, że operatorzy platform

kablowych i satelitarnych będą mieli prawo zwrócić się do nadawców programów naziemnych nadawanych *free to air* oraz *free to view*, o nieodpłatne udostępnienie sygnału w celu włączenia ich do swoich bukietów programowych.

Aby przy wprowadzaniu tego rozwiązania nie doszło do pogorszenia stanu obecnego, w odniesieniu do obecnie dostępnej oferty telewizji naziemnej dodatkowo zostanie zmodyfikowany istniejący dzisiaj obowiązek *must carry*, poprzez rozszerzenie go również na operatorów platform satelitarnych i objęcie jego zakresem wszystkich programów rozpowszechnianych dotychczas naziemnie analogowo.

Ponadto, przy rozszerzeniu pojęcia *must carry* zmianie ulegną zasady dotyczące obowiązku *must carry* zawarte w ustawie o radiofonii i telewizji, aby uniknąć sytuacji w której obowiązkiem tym będą objęte – po wyłączeniu nadawania sygnału telewizyjnego w sposób analogowy naziemny - wszystkie programy rozpowszechniane lub rozprowadzane w sposób cyfrowy naziemny na danym terenie (zgodnie z powszechnie przyjętą interpretacją art. 43 ust. 1 ustawy o radiofonii i telewizji obowiązkiem tym, po rozpoczęciu nadawania sygnału telewizyjnego w sposób cyfrowy naziemny byłoby objętych od 21 (3 multipleksy) do 35 (5 multipleksów) programów w miejsce obecnych 4-7 programów).

Wybór operatora multipleksu:

- operatorem multipleksu może być osoba fizyczna, osoba prawna lub spółka osobowa prawa handlowego nieposiadająca osobowości prawnej;
- działalność operatora multipleksu jest działalnością telekomunikacyjną;
- operator multipleksu będzie posiadał rezerwację częstotliwości;
- wybór operatora multipleksu będzie następował na przejrzystych i niedyskryminujących zasadach w drodze konkursu na rezerwację częstotliwości na cele rozprowadzania programów radiofonicznych lub telewizyjnych, zgodnie z ustawą - Prawo telekomunikacyjne;
- w przypadku pierwszego multipleksu operatorem multipleksu są, na zasadzie współkorzystania z częstotliwości, nadawcy programów telewizyjnych tworzących ten multipleks.

Obowiązki i uprawnienia operatora multipleksu:

- zapewnienie ciągłości odbioru programów;
- umieszczenie w multipleksie i przekazywanie w niezmienionej postaci programów objętych transmisją obowiązkową, które zostaną wskazane przez Przewodniczącego KRRiT w uzgodnieniu z Prezesem UKE przy przygotowywaniu dokumentacji konkursowej w konkursie na operatora multipleksu, oraz zapewnienie warunków do powszechnego (z zastrzeżeniem ograniczeń wynikających z dostępności częstotliwości) i nieodpłatnego dostępu do tych programów przez odbiorców;

- zapewnienie równego i niedyskryminującego traktowania każdego nadawcy programu objętego transmisją obowiązkową. W tym zakresie ustawa będzie w sposób precyzyjny określała prawa nadawców programów telewizyjnych, których programy będą objęte transmisją obowiązkową. Jednocześnie uprawnienia nadawców programów telewizyjnych, których programy będą objęte transmisją obowiązkową w zakresie: dostępu do sygnału multipleksu, uporządkowania programów w sygnale multipleksu oraz prawa do bycia włączonym do sygnału multipleksu w ramach transmisji obowiązkowej będą regulowane w drodze decyzji Prezesa UKE;
- zapewnienie niezakłóconej, nieprzerwanej i spełniającej parametry techniczne, określonej w decyzji o rezerwacji częstotliwości, transmisji programów. Awaryjne przyczyny techniczne oraz zaprzestanie – choćby czasowe - dostarczania programu przez nadawcę, zostaną wprowadzone jako wyjątki od tego obowiązku;
- przestrzeganie określonych w decyzji rezerwacyjnej zasad zarządzania przepływnością dla programów objętych obowiązkową transmisją;
- uprawnienie do swobodnego kształtowania zasad wprowadzania do multipleksu programów nieobjętych transmisją obowiązkową.

Niewywiązywanie się przez operatora multipleksu z obowiązków określonych w decyzji o rezerwacji stanowić będzie fakultatywną podstawę do jej cofnięcia, zgodnie z przepisami ustawy – Prawo telekomunikacyjne (przeprowadzenie kontroli, wydanie zaleceń pokontrolnych, wyznaczenie terminu do usunięcia nieprawidłowości). Cofnięcia decyzji o rezerwacji dokonuje Prezes UKE w porozumieniu z KRRiT.

Prezes UKE będzie miał prawo do zmiany rezerwacji częstotliwości w celu zapewnienia ich efektywnego wykorzystania.

Ustawa będzie przewidywała sankcje za niewykonywanie obowiązków ustawowych operatora multipleksu w postaci kary pieniężnej nakładanej przez Prezesa UKE.

Opłaty za dostęp do multipleksu

Opłaty związane z działaniem multipleksu nie mogą mieć charakteru dyskryminującego któregokolwiek z nadawców programów objętych must carry.

5. Obowiązki nadawców programów telewizyjnych w zakresie współpracy z operatorem multipleksu

Nadawcy programów objętych transmisją obowiązkową, pod rygorem cofnięcia posiadanych koncesji udostępnią swoje programy operatorowi multipleksu do rozprowadzenia lub rozpowszechnią je poprzez wprowadzenie do multipleksu (*must offer*), zgodnie z art. 2 pkt 1 lit. a projektu ustawy o zmianie ustawy - Prawo telekomunikacyjne oraz niektórych innych ustaw (projekt z dnia 7 maja 2009 r.) w art. 4 pkt 2 ustawy o radiofonii i telewizji dodaje się nowopropjektowaną lit. c. Zgodnie z tym przepisem, po wprowadzeniu projektowanych w nim zmian, rozpowszechnianiem może

być również wprowadzanie programu do multipleksu naziemnego albo satelitarnego, przy czym, w tym drugim przypadku będzie to dotyczyło tylko programów umieszczonych w multipleksie satelitarnym, które objęte będą udzieloną jednemu podmiotowi koncesją na rozprowadzanie programów drogą rozsiewczą satelitarną.

W przypadku podjęcia decyzji o odstąpieniu od nowelizacji ustawy o radiofonii i telewizji we wskazanym powyżej zakresie, koniecznym będzie uzupełnienie ustawy o przepis gwarantujący nadawcom programów telewizyjnych emitowanych drogą rozsiewczą naziemną w sposób cyfrowy, wykonanie ich praw wynikających z udzielonej koncesji. Projektowany przepis nakładałby na operatora multipleksu, obowiązek rozprowadzania w sposób cyfrowy programów telewizyjnych, które nie były wcześniej rozpowszechnione. W obowiązującej ustawie o radiofonii i telewizji brak jest przepisów, które gwarantowałyby realizację powyższego uprawnienia nadawców programów telewizyjnych.

Nadawcy programów telewizyjnych będą wносить na rzecz operatora multipleksu opłaty za dostęp do multipleksu.

Nadawca będzie powiadamiany przez KRRiT o wszczęciu postępowania w sprawie cofnięcia koncesji. Nadawcy będzie przysługiwał termin, w którym powinien usunąć nieprawidłowości wskazane w powiadomieniu.

6. Obowiązki operatora sieci nadawczej

Operatorem sieci nadawczej jest przedsiębiorca telekomunikacyjny świadczący usługi transmisji sygnałów radiofonicznych lub telewizyjnych z wykorzystaniem częstotliwości radiowych, w sposób rozsiewczy naziemny lub satelitarny.

Ustawa określi relacje między operatorem multipleksu, a operatorami sieci nadawczych, w przypadku gdy nie będą to te same podmioty. W szczególności określone zostanie, że operator sieci nadawczej odpowiada za nadajniki, i po uzyskaniu zgody operatora multipleksu posiadającego rezerwację częstotliwości na wystąpienie o pozwolenia radiowe może występować o te pozwolenia. Pozwolenia radiowe, o których mowa wyżej mogą być cofnięte niezwłocznie po wycofaniu zgody operatora multipleksu.

7. Rozstrzygnięcie sporów

W ustawie zawarte zostaną rozwiązania umożliwiające skuteczne i bezstronne rozstrzygnięcie kwestii spornych pomiędzy podmiotami, do których ustawa będzie miała zastosowanie. Prezesowi UKE zostaną przyznane kompetencje do rozstrzygnięcia w drodze decyzji administracyjnej w uzasadnionych przypadkach, sporów pomiędzy operatorem multipleksu, nadawcami programów telewizyjnych oraz operatorami sieci nadawczych, w szczególności pomiędzy nadawcami programów telewizyjnych w multipleksie nr 1, którzy będą równocześnie jego współoperatorami, pomiędzy nadawcami w multipleksie nr 1 a dostawcami infrastruktury i usług nadawczych tego multipleksu, pomiędzy operatorami multipleksów a nadawcami *must carry* i innymi nadawcami oraz pomiędzy operatorami multipleksów a dostawcami infrastruktury i usług nadawczych.

Uregulowanie tych kwestii nastąpi w sposób analogiczny do rozwiązań już występujących na gruncie ustawy – Prawo telekomunikacyjne, tj. w oparciu o regulacje prawne umożliwiające podjęcie przez Prezesa UKE interwencji w przypadku kwestii spornych w sprawach dotyczących dostępu telekomunikacyjnego.

Kompetencje Prezesa UKE w zakresie rozstrzygania sporów będą obejmowały w szczególności ustalanie warunków wzajemnej współpracy, opłat za dostęp do multipleksu, a także zapewnienia dostępu do multipleksu.

8. Emisja uzupełniająca („doświetlenie”)

Na obszarach, na których z przyczyn technicznych nie może być zapewniony poziom sygnału zapewniający prawidłowy odbiór naziemnej telewizji cyfrowej niezbędne jest zastosowanie emisji uzupełniającej („doświetlenia”). Ustawa powinna określać na kim spoczywa taki obowiązek oraz źródła finansowania zastosowania emisji uzupełniającej.

Obowiązek stosowania emisji uzupełniającej będzie spoczywał na nadawcy publicznym – Telewizji Polskiej S.A. zgodnie z art. 21 ustawy o radiofonii i telewizji oraz innych nadawcach programów telewizyjnych objętych obowiązkiem *must carry*. Koszty zastosowania emisji uzupełniającej będą ponoszone przez nadawców programów telewizyjnych objętych obowiązkiem *must carry* w zakresie kosztów dostarczenia sygnału do wszystkich platform satelitarnych publicznych i prywatnych. W zakresie kosztów zapewnienia emisji sygnału cyfrowego na teren Polski przez satelitarną platformę publiczną koszty te będą poniesione przez Telewizję Polską S.A. lub jej ewentualnych partnerów gospodarczych w tym spółek zależnych i stowarzyszonych – zgodnie z obowiązkiem zawartym w art. 21 ustawy o radiofonii i telewizji .

9. Techniczna optymalizacja częstotliwości (kanały TV) w sieciach multipleksów po switch-off

Scenariusz włączenia nadawania cyfrowego przewiduje umieszczenie całej publicznej i komercyjnej oferty analogowej (media publiczne i komercyjne) na jednym z multipleksów, przez co ten jeden multipleks stanowiłby gwarancję powszechności dotychczasowych usług audiowizualnych i gwarancję rekompensaty uzyskanych wcześniej praw dotychczasowych nadawców programów telewizyjnych do nadawania analogowego w postaci gwarancji nadawania cyfrowego. Jednocześnie multipleks nr 2 zostanie przeznaczony dla nowych nadawców programów telewizyjnych, aby przyciągnąć konkurencję i wzmocnić motywację społeczną do przejścia z nadawania analogowego na cyfrowe. Równocześnie Telewizja Polska S.A. otrzyma uprawnienie do konwertowania swoich częstotliwości analogowych w trzeci niezależny ogólnopolski multipleks do wyłącznej dyspozycji Telewizji Polskiej S.A. dla realizacji misji publicznej, którego warunki wykorzystania pozwolą na budowę sieci stacji nadawczych, która uzupełniona o elementy doświetlające pozwoli dotrzeć z programami regionalnymi do każdego zakątka poszczególnych województw (tzw. regionalizacja multipleksu trzeciego).

W związku z powyższym przepisy ustawy co najmniej:

- 1) umożliwią Telewizji Polskiej S.A. nadawanie w multipleksie nr 3 większej ilości programów własnych niż TVP1, TVP2 i TVP3, w miarę wolnej pojemności multipleksu,
- 2) określą sposób zagospodarowania przez nadawców programów telewizyjnych obecnych na pierwszym multipleksie, pojemności na tym multipleksie zwolnionej przez Telewizję Polską S.A., po uruchomieniu na własnego multipleksu.

10. Kampania informacyjna

Nałożony zostanie w ustawie obowiązek na wszystkich nadawców programów telewizyjnych publikowania, na własny koszt, informacji o procesie cyfryzacji telewizji i wynikających z niej implikacji dla odbiorców. Informacje takie powinny zawierać co najmniej informację o:

- terminie wyłączenia nadawania analogowego na danym obszarze kraju;
- konieczności zakupu do tego terminu dekodерów (STB) lub odbiorników zintegrowanych spełniających określone wymagania i posiadających stosowne oznakowanie;
- gdzie mogą uzyskać pomoc w instalacji STB;
- odesłanie do publikacji rządowych, np. strony internetowej, ulotek, itp.

Publikacja tych informacji powinna spełniać kryterium dotyczące pory i częstości emisji.

Niezastosowanie się do powyższego obowiązku będzie skutkowało sankcjami w postaci nałożenia przez KRRiT kary finansowej.

Przeprowadzenie kampanii informacyjnej przez rząd będzie współfinansowane z Krajowego Funduszu Cyfrowego.

11. Sprzedaż odbiorników przeznaczonych do odbioru naziemnej telewizji cyfrowej

Sprzedaż zintegrowanych odbiorników telewizyjnych lub przystawek nie spełniających wymagań wskazanych w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 132 ust. 3 ustawy Prawo telekomunikacyjne, dopuszczalna będzie jedynie po uprzednim poinformowaniu o tym fakcie nabywcy i uzyskaniu jego pisemnej zgody. W ustawie określony zostanie sposób wyrażania przez konsumenta zgody na zakup takiego odbiornika lub przystawki.

Ponadto narzucony zostanie na sprzedawców obowiązek przedstawiania dobrze widocznej i jednoznacznej informacji dotyczącej eksponowanego urządzenia, że urządzenie to spełnia wymagania gwarantujące odbiór naziemnych emisji cyfrowych wg standardów przyjętych w Polsce.

W celu dodatkowego zapewnienia, że konsumentom będą oferowane właściwe odbiorniki telewizyjne i przystawki do odbioru telewizji cyfrowej, zastrzeżone zostaną również przepisy reklamacyjne dotyczące sprzedaży tych urządzeń.